

Kraków, 2 marca 2024 r.

Prof. dr hab. Olga Popowicz
Akademia Muzyczna
im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie

Recenzja

**rozprawy doktorskiej w postępowaniu doktorskim w dziedzinie sztuki,
w dyscyplinie artystycznej: sztuki muzyczne
Pani mgr Zhang Yuqing**

**sporządzona w związku z postępowaniem doktorskim w trybie eksternistycznym
wszczętym w dniu 13 kwietnia 2023 roku wnioskiem o wyznaczenie promotora na mocy
art. 189 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.**

**Temat: Znaczenie dramatycznego sopranu koloraturowego w rozwoju opery
na przykładach ról Elettry z opery *Idomeneo*, Konstanze z opery *Die Entführung
aus dem Serail* W. A. Mozarta, Lucia z opery *Lucia di Lammermoor* G. Donizettiego,
Luizy z opery *Luisa Miller* i Leonory z opery *Il Trovatore* G. Verdiego**

Podstawa prawna recenzji:

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r. poz. 574 z późn. zm.) powierzyła piszącemu te słowa funkcję recenzenta rozprawy doktorskiej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora Pani Zhang Yuqing.

Recenzja powstała na podstawie:

- przesłanej dokumentacji, która stanowi dzieło artystyczne z opisem w języku polskim
- pisma sporządzonego przez Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej prof. dr hab. Pawła Łukaszewskiego

Recenzja

Temat pracy brzmi: Znaczenie dramatycznego sopranu koloraturowego w rozwoju opery na przykładach ról Elettry z opery *Idomeneo*, Konstanze z opery *Die Entführung aus dem Serail* W. A. Mozarta, Lucia z opery *Lucia di Lammermoor* G. Donizettiego, Luizy z opery *Luisa Miller* i Leonory z opery *Il Trovatore* G. Verdiego

Promotorem rozprawy doktorskiej jest prof. dr hab. Robert Cieśla, autorem mgr Zhang Yuqing (sopran).

Po zapoznaniu się z rozprawą doktorską Pani Zhang Yuqing, jako recenzent, chciałabym podzielić się pewnymi spostrzeżeniami dotyczącymi jej treści. Potwierdzam prawidłową konstrukcję pracy, zawierającą: wstęp, abstrakt w języku polskim i angielskim, trzy rozdziały, zakończenie oraz bibliografię.

We wstępie Autorka uzasadnia wybór podjętego przez siebie tematu, podkreśla teoretyczne i praktyczne wartości problemu oraz podsumowuje aktualny stan badań podjętej tematyki, zarówno w Chinach jak i poza ich granicami. Przedstawia także zastosowaną metodę badawczą, by, jak pisze: „...z perspektywy historii muzyki i praktyki wykonawczej zbadać i przeanalizować znaczenie i rolę dramatycznego sopranu koloraturowego w operze...”, co czyni w dalszej części rozprawy doktorskiej.

Doktorantka w rozdziale pierwszym omawia rozwój i ewolucję dramatycznego sopranu koloraturowego od najdawniejszych postaci w okresach renesansu i baroku, do jego rozkwitu w okresach klasycyzmu i romantyzmu. Omawia muzyczną ekspresję treści poetyckich, pochylając się nad relacją między muzyką i poezją, na kanwie analizy rozwoju opery. Porusza problematykę fabuły, tematyki, integralności utworów, ich estetyki muzycznej oraz struktury dramatycznej. Poświęca uwagę zarówno głosowi ludzkiemu jak i orkiestrze.

Na uwagę zasługuje najbardziej obszerny rozdział drugi, w którym Doktorantka przedstawia wieloaspektową charakterystykę muzyczną dramatycznego sopranu koloraturowego w wybranych przez siebie utworach, stanowiących dzieło artystyczne. Wyodrębnia czynniki określające zarówno walory, możliwości, jak i zakres niezbędnych umiejętności umożliwiających ich artystyczną realizację. Materiał muzyczny pięciu arii oraz duetu zarejestrowanych przez Śpiewaczkę na przedstawionej płycie CD jest między innymi wynikiem wnikliwej analizy, stanowiącej kluczową część rozprawy doktorskiej. Autorka bada fabułę poszczególnych oper, konflikt dramatyczny oraz relacje między postaciami. Przedstawia tabele ról z przyporządkowaniem głosów, diagramy relacji postaci, diagramy

struktury librett, bada technikę wokalną, podając przykłady ćwiczeń wokalnych, mających na celu uzyskanie pożądanego efektu wykonawczego. W tym miejscu należy podkreślić cenne uwagi techniczno-interpretacyjne, proponowane przez Autorkę, które mogą posłużyć zainteresowanym wykonawczyńom poszczególnych partii.

Ostatni – trzeci rozdział – stanowi analizę praktyczną oraz określenie znaczenia twórczości przeznaczonej dla dramatycznego sopranu koloraturowego. Autorka przedstawia oraz bada praktyki wykonawcze wybranych arii znanych śpiewaczek, wyciągając istotne wnioski.

Zakończenie stanowi podsumowanie pracy badawczej doktorantki.

Bibliografia zawiera 38 monografii, 16 artykułów prasowych, 14 prac dyplomowych, 7 partytur, 6 scenariuszy oraz 26 stron internetowych, w tym zaledwie jedną publikację polskiego autora, co stanowi pewien niedosyt. Pod względem ilości wykorzystanych pozycji bibliografia spełnia warunki.

Omawiana rozprawa doktorska jest wynikiem fascynacji Śpiewaczki repertuarem przeznaczonym dla dramatycznego sopranu koloraturowego. Praca jest świadectwem dużego zaangażowania Pani Zhang Yuqing, której celem było zbadanie podjętej tematyki. Jej treść przedstawia problem w sposób kompleksowy, udostępniając wiedzę historyczną, teoretyczną i praktyczną, mogącą posłużyć zainteresowanym badaczom, wykonawcom, pedagogom i studentom. Stanowi również cenną bazę do dalszych badań w zakresie poruszanej tematyki. Jest źródłem wartościowych sugestii wykonawczych i interpretacyjnych. W pracy pojawiają się nieliczne uchybienia edytorskie, słowne, gramatyczne oraz interpunkcyjne, które nie wpływają na merytoryczną wartość treści rozprawy doktorskiej. Zważając natomiast na fakt, iż Autorka jest obcokrajowcem, mam wiele uznania dla poprawnej polszczyzny, terminologii teoretycznej oraz języka naukowego zastosowanego w pracy. Tekst został wzbogacony licznymi przykładami nutowymi, tabelami, diagramami oraz rysunkami i fotografiami, które dodatkowo ilustrują i wzbogacają treść omawianej rozprawy doktorskiej. Dzięki nim staje się ona bardziej przystępna i czytelna.

Spostrzeżenia dotyczące załączonego dzieła artystycznego

Dzieło artystyczne składa się z sześciu utworów:

1. Aria Elettry *Oh smania, oh furie... D'Oreste, d'Ajace ho in seno i tormenti* z opery *Idomeneo* W. A. Mozarta
2. Aria Konstanze *Martern aller arten* z opery *Die Entführung aus dem Serail* W. A. Mozarta
3. Aria Lucii *Regnava nel silenzio* z opery *Lucia di Lammermoor* G. Donizettiego
4. Aria Lucii *Il dolce suono mi colpi di sua voce!* z opery *Lucia di Lammermoor* G. Donizettiego
5. Duet Luisy i Wurma *Tu puniscimi, O Signore... A brani, a brani, o perfido* z opery *Luisa Miller* G. Verdiego
6. Aria Leonory *Tacea la notte placida... Di tale amor, che dirsi* z opery *Il Trovatore* G. Verdiego

Na nagraniu Pani Zhang Yuqing towarzyszą pianistka dr Yan Rong oraz bas Dong Yongheng.

Repertuar przedstawiony na płycie CD należy do wymagających pod względem zarówno technicznym, jak i interpretacyjnym. Potrzebuje również wyjątkowego rodzaju głosu, jakim jest dramatyczny sopran koloraturowy. Pani Zhang Yuqing dysponuje wartościowym dramatycznym materiałem głosowym o wyjątkowej barwie. Przedstawiony na płycie repertuar realizuje w sposób prawidłowy, ubarwiając swoje wykonanie indywidualnym brzmieniem głosu. Na uwagę zasługują koloraturowe fragmenty w różnych rejestrach, z którymi Wykonawczynie radzi sobie doskonale, dzięki elastyczności głosu, zachowując precyzję koloratur, nie tracą przy tym pięknej wyrównanej barwy głosu. Koloraturom nie ustępują fragmenty kantylenowe, charakteryzujące się nasyconym brzmieniem. Wnikliwa teoretyczna analiza utworów oraz wykonań wybitnych śpiewaczek pozwoliła Doktorantce na wyszukaną interpretację przedstawionego repertuaru, w którym ujawnia emocjonalne zaangażowanie. Dzięki temu wykonanie jest niezwykle obrazowe i nacechowane indywidualnymi akcentami. Na uwagę zasługuje wyrazisty przekaz podkreślony intensywnością głosu, co tworzy interesującą kreację. Wykonane dzieło muzyczne jest ilustracją indywidualnej osobowości artystycznej, co Pani Zhang Yuqing potwierdziła jako laureatka międzynarodowych konkursów w Wielkiej Brytanii.

Po wysłuchaniu dzieła artystycznego uważam, że utwory, o których mowa w rozprawie doktorskiej zostały nagrane w sposób właściwy. Każdy z nich prezentuje realizację wielu zadań o dużym stopniu trudności, zarówno technicznych, jak i interpretacyjnych. Analizowany w pracy materiał oraz wnioski pozwoliły na zastosowanie w zarejestrowanym repertuarze konkretnych praktyk wykonawczych. Interpretacja Pani Zhang Yuqin jest bardzo osobista i wywołuje u słuchacza szeroki wachlarz przeżyć artystycznych. Praca pisemna zaś jest źródłem kompetentnej wiedzy.

Praca doktorska spełnia wymagania art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.).

Pracę przyjmuję i oceniam pozytywnie.

Recenzent

Prof. dr hab. Olga Popowicz

